

รายงานการเข้าร่วมโครงการเอพีโอ

22-CP-06-GE-WSP-A

Workshop on Efficient Food Storage Technologies and
Management Practices

National Productivity Council and the APO Secretariat

ระหว่างวันที่ 20 – 22 กันยายน 2565

ผ่านระบบออนไลน์ Digital Multicountry

จัดทำโดย

นายภาสกร วรกิจพัฒนสกุล

ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

กรมส่งเสริมการเกษตร

วันที่ 23 กันยายน 2565

ส่วนที่ 1 เนื้อหา/องค์ความรู้จากการเข้าร่วมโครงการ

1.1 ที่มาหรือวัตถุประสงค์ของโครงการโดยย่อ (สรุปจากเอกสาร Project Notification หรือสไลด์การบรรยาย)
โครงการ 22-CP-06-GE-WSP-A : Workshop on Efficient Food Storage Technologies and Management Practices ระหว่างวันที่ 20 - 22 กันยายน 2565 ผ่านระบบออนไลน์

วัตถุประสงค์

- 1.แนะนำสาเหตุและกลไกที่สำคัญในการเน่าเสียของผลิตภัณฑ์ของสดจากภาคอาหาร - เกษตร
- 2.ป้องกันสินค้าในภาคอาหาร - เกษตรเน่าเสีย โดยอ้างอิงจากลักษณะเฉพาะของชนิดอาหารสด
- 3.หารือเกี่ยวกับเทคโนโลยีล่าสุดและการบริหารจัดการในการรักษาคุณภาพของสินค้าจากภาคอาหาร - เกษตรในระหว่างการเก็บรักษา

สาระหลักสูตร

สินค้าเกษตรเกือบทั้งหมดสามารถเน่าเสียได้ โดยที่คุณภาพสินค้าจะเริ่มลดลงทันทีหลังการเก็บเกี่ยวเนื่องจากการหายใจของพืช การสูญเสียน้ำ แผลงศัตรูพืช และโรคของพืชในปี 2559 ประมาณร้อยละ 14 ของอาหารกลายเป็นขยะอาหารหลังการเก็บเกี่ยวก่อนจะถึงมือผู้ค้าปลีก ในปัจจุบันเทคโนโลยีการเก็บรักษาอาหารสามารถช่วยรักษาคุณภาพสินค้าตลอดห่วงโซ่คุณค่าอาหาร (Food Value Chains : FVCs) และช่วยลดการสูญเสียอาหารหลังการเก็บเกี่ยวได้ FVCs ที่มีประสิทธิภาพ จึงมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการในการเก็บรักษาอาหาร

1.2 เนื้อหา/องค์ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมต่างๆ พร้อมแสดงความคิดเห็นหรือยกตัวอย่างประเด็นที่สามารถนำมาปรับใช้ในองค์กรหรือประเทศไทย (สามารถจำแนกตามหัวข้อและระบุชื่อวิทยากรบรรยาย) ได้แก่

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อคุณภาพของผักและผลไม้

ผลกระทบต่างๆ ปัจจัยแวดล้อมของผักและผลไม้ต่างๆ การทำความเข้าใจผลกระทบดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการรักษาคุณภาพของผลไม้และผักสดในต่างประเทศ ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น แก๊ส การสัมผัสเหือน จุลินทรีย์

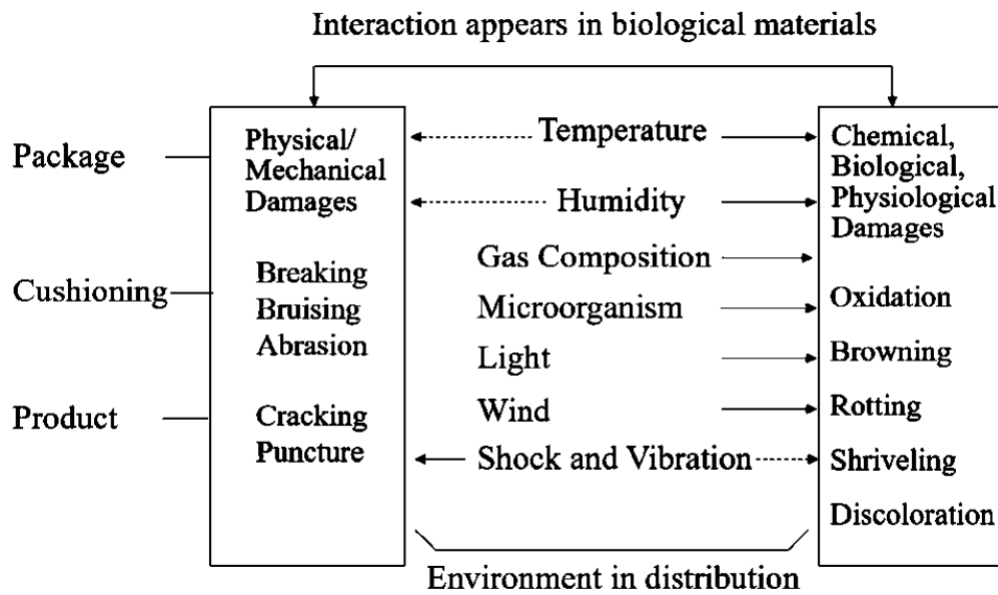
โดยใช้โซ่ความเย็นของการยกระดับระบบบริการโลจิสติกส์ "Cold Chain" หรือ โซ่ความเย็น เป็นการควบคุมอุณหภูมิที่เหมาะสมกับสินค้าแต่ละประเภทตลอดโซ่อุปทาน ตั้งแต่หลังการเก็บเกี่ยว เก็บรักษา การแปรรูป การขนส่ง และกระจายสินค้า เพื่อสามารถยืดอายุการเก็บรักษาและรักษาคุณภาพของสินค้าได้

- อาหารที่เน่าเสียง่ายต้องใช้โซ่ความเย็นสำหรับรักษาคุณภาพและโภชนาการไว้ ห่วงโซ่ความเย็นทำให้เกิดการพัฒนาของระบบโซ่เย็นทั่วประเทศญี่ปุ่น
- จึงทำให้คนสามารถบริโภคได้เพียงพออาหารสดและมีคุณค่าทางโภชนาการทุกวัน Cold chain เป็นเทคโนโลยีที่ส่งเสริมมูลค่าและเพิ่มห่วงโซ่อุปทานอาหาร

Cold Chain กับสินค้าอาหารและสินค้าเกษตร

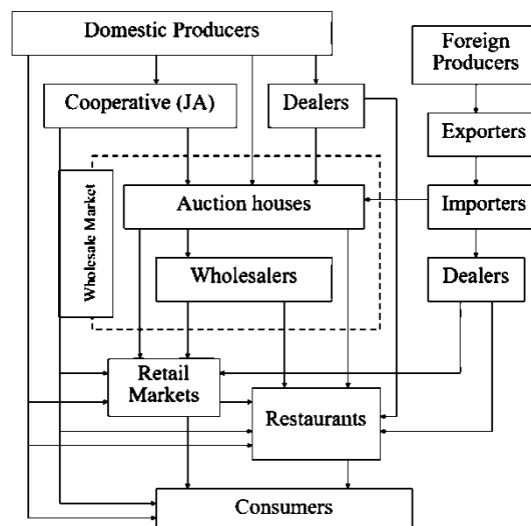
1. อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารมีการขยายตัว ทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ
2. ปัจจุบันผู้บริโภค หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความสนใจต่อมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้าและอาหาร (Food Safety) รวมถึงปัญหาด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค
3. การตระหนักถึงต้นทุนหรือความสูญเสียของสินค้าจากการขนส่งสินค้าเกษตรและอาหาร (Food loss, Food Waste) เนื่องจากสินค้าเกษตรเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่ายและมีต้นทุนหรือความสูญเสียที่มาจากการขนส่งในอัตราที่สูง เป็นต้น

ภาพแสดงผลกระทบของสภาพแวดล้อมต่อคุณภาพอาหาร

ลักษณะของผลไม้และผัก

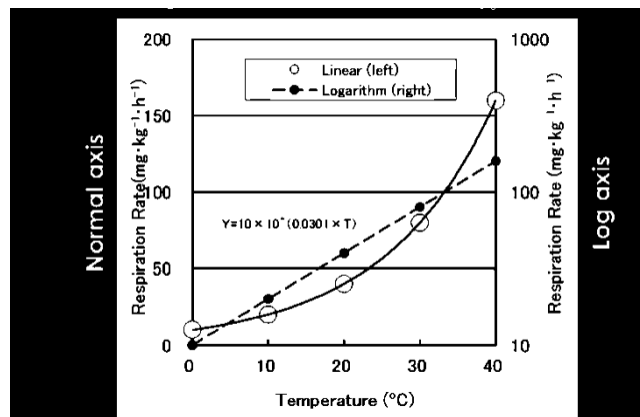
- การใช้ชีวิต → การหายใจ เกิดขึ้น
- ความเครียดจากการเก็บเกี่ยว → ความเสียหายจากแหล่งผลิต
- ปริมาณน้ำสูง → ทำให้แห้ง
- ส่วนของพืช → ใบ ก้าน ผล ดอกตูม ราก ดอก
- หลายชนิด → ลักษณะที่แตกต่างกัน
- ไม่สม่ำเสมอ → ความหลากหลาย สภาพการเจริญเติบโต ระยะการเติบโต

ช่องทางการจำหน่ายผลิตผลสดในญี่ปุ่น

ตลาดค้าส่งมีบทบาทสำคัญในการจำหน่ายอาหารที่เน่าเสียง่าย (ผัก ผลไม้ ปลา เนื้อ ดอกไม้ ฯลฯ) ในญี่ปุ่น ผักมากกว่า 80% จำหน่ายผ่านตลาดค้าส่ง

ผลกระทบของอุณหภูมิต่ำ ลดอัตราการหายใจ อัตราการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ น้ำหนักลด ฯลฯ-

ผลของอุณหภูมิต่ออัตราการหายใจ (ค่าสัมประสิทธิ์อุณหภูมิ)

ผลกระทบของ O ₂ ที่ลดลง (Thompson, 1996)	ผลกระทบของ CO ₂ ที่เพิ่มขึ้น (Thompson, 1996)
• ลดอัตราการหายใจลง • การเกิดออกซิเดชันของซีสเตรต • ผลไม้สุกช้า • อายุการเก็บรักษาที่ยาวนาน • ชะลอการสลายตัวของคลอโรฟิลล์ • อัตราการผลิตเอทิลีนลดลง • เปลี่ยนการสังเคราะห์กรดไขมัน • ลดอัตราการย่อยสลายของเพคตินที่ละลายน้ำได้ • รสและกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ • เนื้อสัมผัสที่เปลี่ยนไป • การพัฒนาความผิดปกติทางสรีรวิทยา	• ปฏิกริยาสังเคราะห์น้ำตาลในผล • ชะลอการสุก • ยับยั้งปฏิกริยาของเอนไซม์บางชนิด • ลดการผลิตสารระเหยอินทรีย์บางชนิด • ปรับเปลี่ยนการเผาผลาญกรดอินทรีย์บางชนิด • ลดอัตราการสลายของพื้นผิวเพกติก • ยับยั้งการสลายตัวของคลอโรฟิลล์ • การผลิต Off-flavor • การชักนำให้เกิดความผิดปกติทางสรีรวิทยา • การเจริญเติบโตของเชื้อราในพืชผล

การสั้นสะเทือนและช็อค

ช็อค	การสั้นสะเทือน
• การเร่งความเร็วในระยะเวลาสั้นมาก • โดดเดี่ยว • การจัดการ การหยุดกะทันหัน การดำเนินการขนส่งสินค้า การจัดการตู้คอนเทนเนอร์ ฯลฯ	• การเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้าของการเร่งความเร็ว • เป็นระยะๆ ต่อเนื่อง • วิ่ง เคลื่อนย้ายบนสายพานลำเลียง ฯลฯ

ตัวอย่างการติดเชื้อของเชื้อรา Botrytis cinerea

โรคราสีเทาเกิดจากเชื้อรา B. cinerea

- เข้าทำลายและทำให้สูญเสียผลผลิตมากกว่า 200 ชนิดของพืชทั่วโลก
- ผลกระทบด้านลบต่อคุณภาพผลไม้
- ความสูญเสียทางเศรษฐกิจระหว่างการเก็บรักษา

อาการ

- อ่อนตัว
- แผลฉ่ำน้ำปรากฏบนผลไม้
- กลายเป็นสีน้ำตาลเคลือบด้วยแป้ง
- มีสปอร์สีเทา

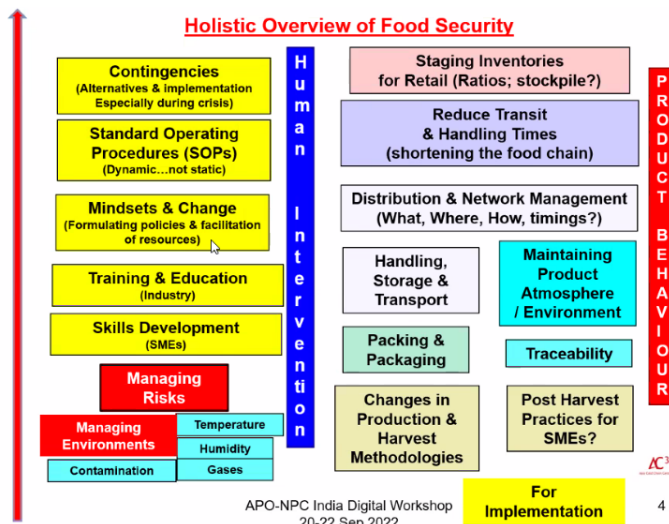

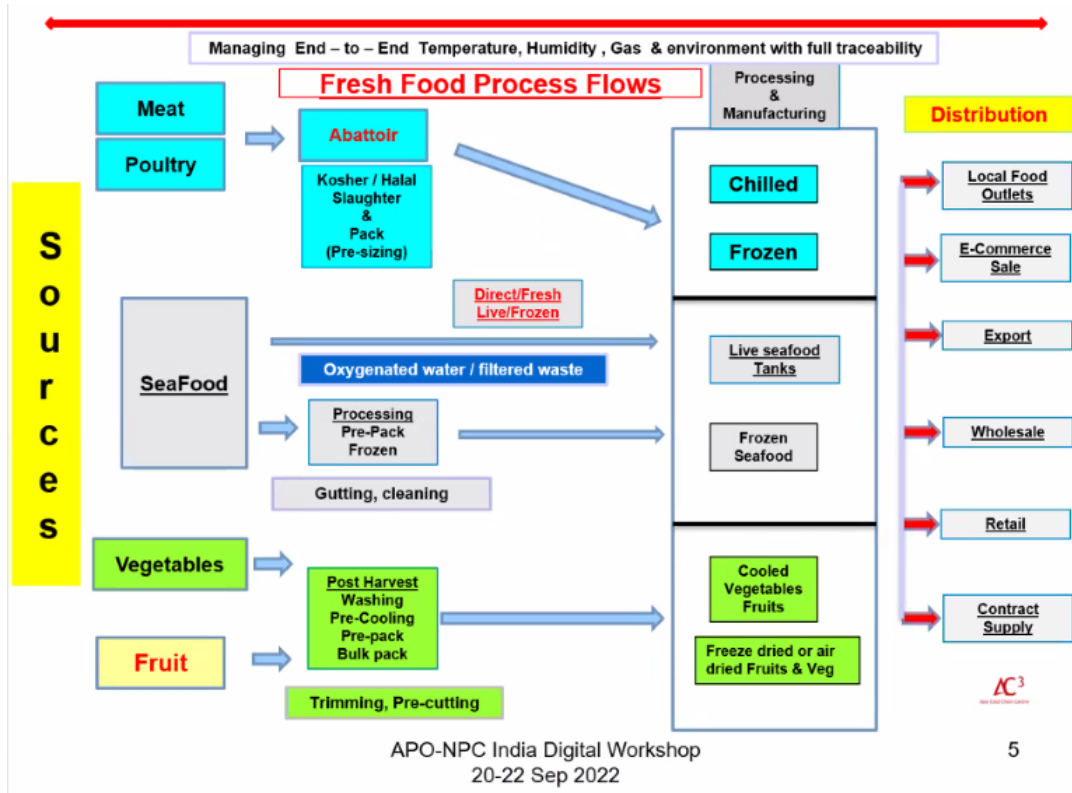
Fungal infection on fresh bell pepper

ความท้าทายระดับโลกและตามความเป็นจริงที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของอุปทานอาหารในปัจจุบัน

ความท้าทายเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารในกระแสอุปทานในปัจจุบัน เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหาด้านความปลอดภัยทางชีวภาพและความขัดแย้ง จากนั้นจะหารือเกี่ยวกับผลกระทบต่อระบบการส่งออกและจำหน่ายอาหารที่มีอยู่และการเปลี่ยนแปลงในการจัดหาที่มีอยู่และกระแสสินค้าคงคลัง

- สภาพภูมิอากาศที่ไม่แน่นอน เช่น คลื่นความร้อน น้ำท่วม ฯลฯ ส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานโดยเฉพาะพืชผลในพื้นที่
- ความขัดแย้งในยูเครน-รัสเซีย และการปะทะกันทางแพง...ตัดการจัดส่งเมล็ดพืช
- เพิ่มต้นทุนเชื้อเพลิงและพลังงานให้กับทุกประเทศ แข่งขัน "ขอบเขตอิทธิพล" ...พันธมิตรทางการค้าที่ไม่มั่นคง
- ห่วงโซ่อุปทานที่มีอยู่ทั่วโลกหยุดชะงักลง....ความกังวลอย่างร้ายแรงในด้านความมั่นคงด้านอาหาร โดยเฉพาะความต้องการด้านอาหารที่จำเป็น เช่น ข้าว ข้าวสาลี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวบาร์เลย์ ถั่วเหลือง ฯลฯ
- การจัดการประชากรในการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เช่น จัดการกับความไม่สมดุลทางจิตใจ การขยายเขตเมือง แหล่งอาหารและที่อยู่อาศัย
- ปรับสมดุลความเสี่ยงด้านอายุการเก็บรักษาในความมั่นคงด้านอาหาร พร้อมรักษาคุณภาพและความปลอดภัย

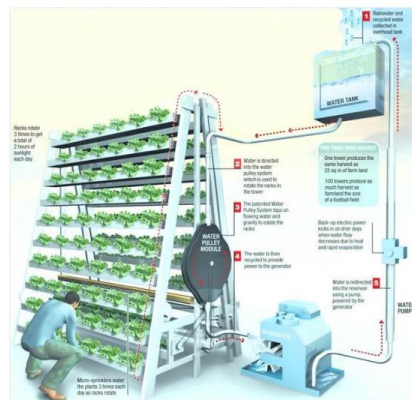

ภาพแสดงภาพรวมของความมั่นคงด้านอาหาร
การเปลี่ยนแปลงแนวโน้มการผลิต.. การทำฟาร์มในเมือง ในร่ม แนวตั้ง และ Modular Farming
การผลิตอาหารในเมือง

- เกษตรกรรมในเมืองหรือ Peri-Urban ถูกกำหนดให้เป็น การทำฟาร์มในชุมชนเมือง

Changing production trends.... Urban, Indoor, Vertical & Modular Farming

APO-NPC India Digital Workshop
20-22 Sep 2022

- สิงคโปร์ตระหนักถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง จึงจัดลำดับความสำคัญในการทำการปลูกผักแนวตั้ง บนชั้น ดาดฟ้า ในอาคาร ฯลฯ ด้วยการใช้เทคโนโลยีและกำหนดเป้าหมายผลตอบแทนและคุณภาพที่ยั่งยืนต่อตารางเมตร หรือลูกบาศก์เมตร
- ลดระยะทางของอาหารและคาร์บอนฟุตพริ้นต์

ข้อกำหนดด้านคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร	คุณลักษณะ
● ตรงตามข้อกำหนด - ชัดจำกัดของความเสียหายที่สำคัญและความเสียหายต่อผลิตภัณฑ์ ● ลักษณะ - ขนาด สี รูปร่าง ● บรรจุภัณฑ์ - ขนาด ชนิด ความสะอาดในการจัดการและจัดเก็บ ● รสชาติและเนื้อสัมผัส ● การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของอาหาร (เคมี กายภาพ และชีวภาพ) ● ปัญหาอายุการเก็บรักษา ● สารเจือปน / สารเติมแต่ง	● แหล่งที่มา - ประเทศต้นทาง ภูมิภาค หรือแม้กระทั่งฟาร์ม ● คุณค่าทางโภชนาการ - ปริมาณสารอาหารที่มีอยู่ในอาหาร ● ประโยชน์ต่อสุขภาพ - คุณค่าการทำงาน ● ข้อมูลสินค้า - กระบวนการผลิต ● คุณภาพเชิงสัญลักษณ์ - อิทธิพลทางวัฒนธรรม ● คุณภาพที่เห็นออกเห็นใจ - ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและศีลธรรม

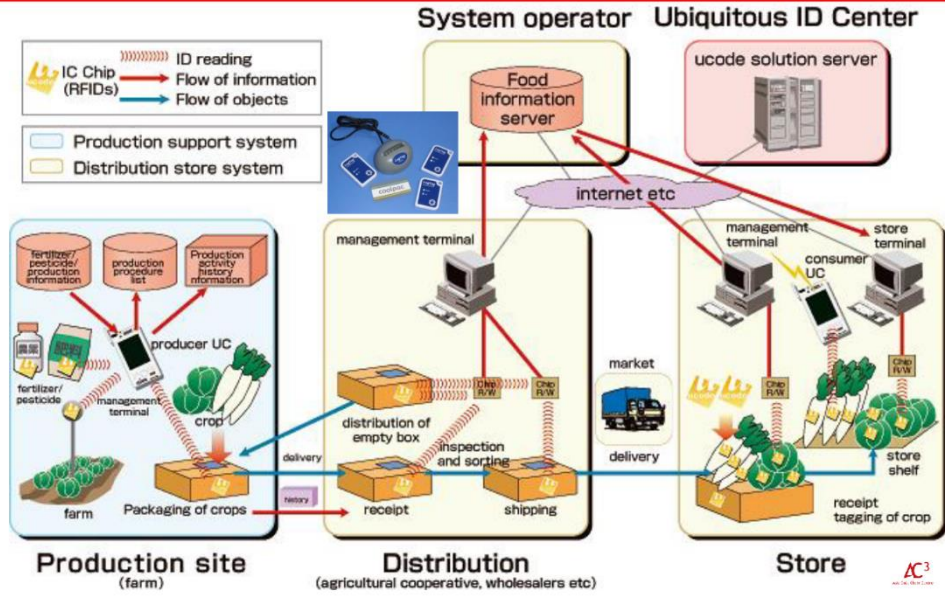
● สามารถติดตามได้ ● คุณภาพทางประสาทสัมผัส - ความสุข ● คุณภาพทางสังคม - อิทธิพลของโซเซียลมีเดีย	

ภาคีที่จะมีส่วนร่วม

- ผู้ปลูก ชาวประมง ผู้ผลิตสัตว์น้ำ
- ตัวกลางการแปรรูปและการบรรจุ
- ซัพพลายเออร์บรรจุภัณฑ์
- ผู้จำหน่ายห้องเย็น
- ผู้ประกอบการขนส่งและโลจิสติกส์
- ผู้จัดการสินค้า
- สนามบิน
- ท่าเรือ
- ฝ่ายกวดล้างชายแดน
- ศุลกากร
- ตลาด
- ผู้ค้าปลีก
- ผู้จัดการจำหน่าย/จัดส่งอาหาร
- ครี้อาหาร

Food Traceability - driven by Technologies also for Data Mining, Analytics and AI Demand Forecasting

APO-NPC India Digital Workshop
20-22 Sep 2022

กระบวนการตรวจสอบย้อนกลับของอาหาร - ขับเคลื่อนโดยเทคโนโลยีสำหรับการทำเหมืองข้อมูล การวิเคราะห์ และการคาดการณ์ความต้องการด้วย AI

ความร่วมมือภาครัฐ - เอกชนเพื่อเป้าหมายความมั่นคงด้านอาหาร

เป้าหมาย	ผลลัพธ์
การพัฒนากระบวนการและผลิตภัณฑ์ใหม่	ออกแบบ/ปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์อาหารที่มีอยู่หรือที่มีศักยภาพเพื่อจัดการกับอายุการเก็บรักษา ความต้องการทางโภชนาการ
ยุทธศาสตร์เครือข่ายโครงสร้างพื้นฐาน (รวมค่าขนส่งและขนส่ง)	จัดหาและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์มูลค่า/ไปยังเขตเมือง/ชนบท แก้ไขปัญหาความไม่สมดุลในการกระจายอาหาร
ระเบียบวิธีการผลิต	การจัดตั้งและจัดการเขตการผลิตอาหารแห่งใหม่ด้วยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

สรุป

A) ความท้าทายระดับโลกและระดับภูมิภาค

- 1) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อพืชผล (โดยเฉพาะตามฤดูกาล)
- 2) ความขัดแย้งและการแข่งขัน - "ขอบเขตอิทธิพล"
- 3) เครือข่ายทั่วโลกที่ยืดหยุ่น - ห่วงโซ่อุปทานและความมั่นคงด้านอาหาร
- 4) การจัดการกับการเปลี่ยนแปลงของประชากรจากการขยายเขตเมืองให้อาหารและที่พักผู้ลี้ภัย

B) การปฏิบัติ

- 1) การเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิต/การปฏิบัติโดยเริ่มจากการคิดประยุกต์ใช้เทคโนโลยี
- 2) การรีเซ็ตห่วงโซ่อุปทาน - ทำให้ SME สามารถผลิตและจัดหาในท้องถิ่นได้ และทำให้ห่วงโซ่อุปทานอาหารสั้นลง
- 3) ความสำคัญอยู่ที่อายุการเก็บรักษาอาหาร - การรักษาสภาพผลิตภัณฑ์สดและสภาพแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ - การใช้โซ่เย็น การควบคุมก๊าซ (เช่น เอทิลีน) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแปรรูป การบรรจุ และการบรรจุหีบห่อ
- 4) การรักษาเวลา การจัดการ และการขนส่งในการจัดส่งอาหาร
- 5) การจัดการปัญหาด้านความปลอดภัยและคุณภาพอาหารอย่างองค์รวม
- 6) ติดตามและติดตามด้วยเทคโนโลยีสำหรับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการคาดการณ์

C) ทางเลือก

- 1) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอาหารในการแปรรูปอาหารและการขนส่ง
- 2) ขยายความพร้อมใช้งานของเทคโนโลยี RTC (Ready-to Cook) / RTE (Ready-to Eat) ให้กับ SMEs
- 3) ความช่วยเหลือระดับชาติสำหรับ SMEs ในการเติมเต็มช่องว่างที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายข้างต้น

Modified Atmosphere Packaging (MAP) / การบรรจุแบบดัดแปรบรรยากาศ

เทคโนโลยีบรรจุภัณฑ์ที่สามารถรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างด้วยวิธีการบรรจุที่เหมาะสมเพื่อให้มีความเข้าใจในวิธีการรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์และลดการสูญเสียอาหาร

การบรรจุแบบดัดแปรบรรยากาศ (modified atmosphere packaging) เชียมนย่อว่า MAP เป็นเทคนิคการถนอมอาหาร (food preservation) เพื่อยืดอายุการเก็บรักษาอาหารสด หรืออาหารที่แปรรูปขั้นต่ำ (minimally-processed food) ทำได้โดยการบรรจุอาหารในบรรจุภัณฑ์ที่มีการปรับสัดส่วนบรรยากาศภายใน ให้มีอัตราส่วนของก๊าซชนิดต่างๆ แตกต่างไปจากบรรยากาศปกติ โดยสัดส่วนของก๊าซที่ใช้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามระยะเวลา อายุการเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ ขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์ ชนิดของวัสดุที่ใช้ทำบรรจุภัณฑ์ อัตราส่วนของก๊าซเริ่มต้น และสภาวะการเก็บรักษา

MAP มักใช้กับอาหารแช่เย็น (chilled food) ได้แก่ อาหารสด เช่น เนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อไก่สด ผักผลไม้สด หรือผลิตภัณฑ์ที่ผ่านกระบวนการแปรรูปอาหาร หรือทำให้อาหารสุก (cooking) มาแล้ว แล้วนำมาแช่เย็น (chilled food) หลังการบรรจุในบรรจุภัณฑ์แล้วจะเก็บรักษาที่อุณหภูมิต่ำ (cold storage) หรือใช้สำหรับบรรจุภัณฑ์อาหารแช่เยือกแข็ง

ผลกระทบของการปรับเปลี่ยนก๊าซ

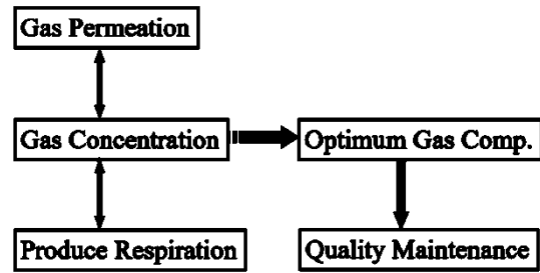
-ลดอัตราการหายใจ อัตราการเปลี่ยนแปลงคุณภาพ ฯลฯ

วิธีการดัดแปลงแก๊ส

- การจัดเก็บบรรยากาศที่ควบคุมได้
- ปรับบรรยากาศตู้คอนเทนเนอร์ขนส่ง
- บรรจุภัณฑ์ดัดแปลงบรรยากาศ
- วิธีใช้งาน (แก๊สฟลักซิง)

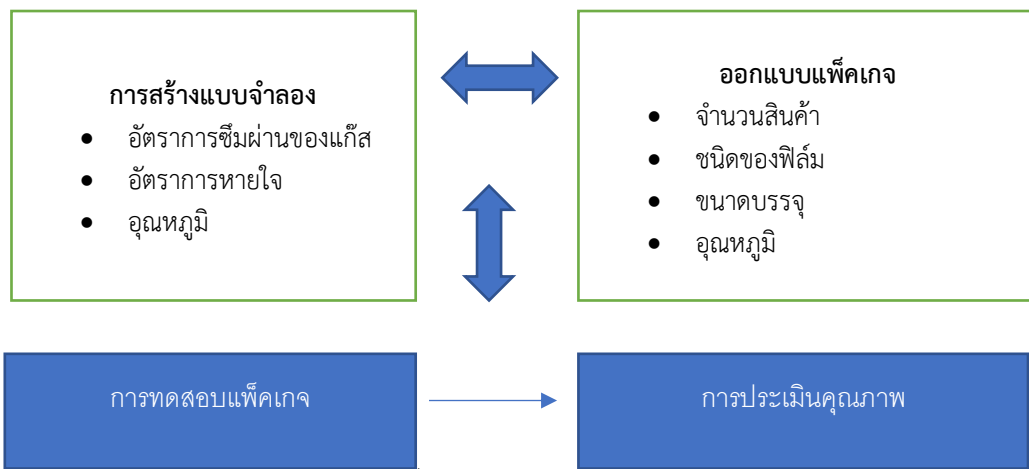
วิธีการแบบพาสซีฟ

- การจัดเก็บ Hypobaric (การจัดเก็บแรงดันต่ำ)

Concept of the MA Packaging

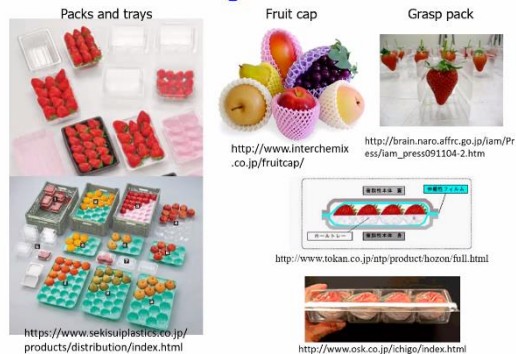
ขั้นตอนของ MA Packaging

ตลาดบรรจุภัณฑ์ของญี่ปุ่นสำหรับผักและผลไม้สดในปี 2544

	Amount (t)	Selling (MYen)
OPP Anti-fog	28,000	8,400
PE	4,500	800
Micro-perforated P-Plus	700	800

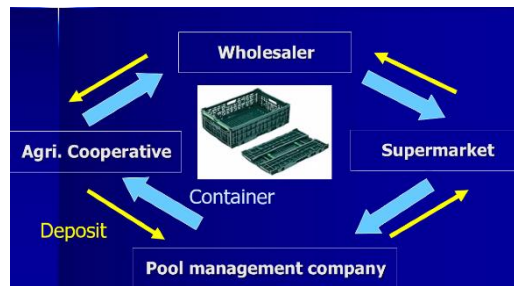
Protective Packages for Fresh Produce

บรรจุภัณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม

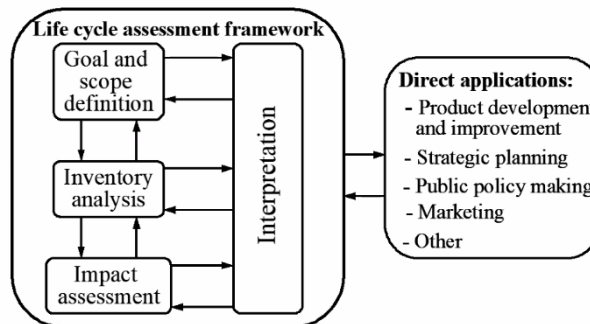
- 3 Rs ลด ใช้ซ้ำ และรีไซเคิล
- การเพิ่มประสิทธิภาพแพ็คเกจโดยใช้ การประเมินวัฏจักรชีวิต (LCA) ความทนทานต่อสภาพแวดล้อมเวลาของผลิตภัณฑ์ การประเมินวงจรชีวิต ปัญหาการแลกเปลี่ยน

ระบบจัดการที่ญี่ปุ่นสำหรับคอนเทนเนอร์ที่ใช้ซ้ำ

LCA สามารถมีบทบาทสำคัญได้

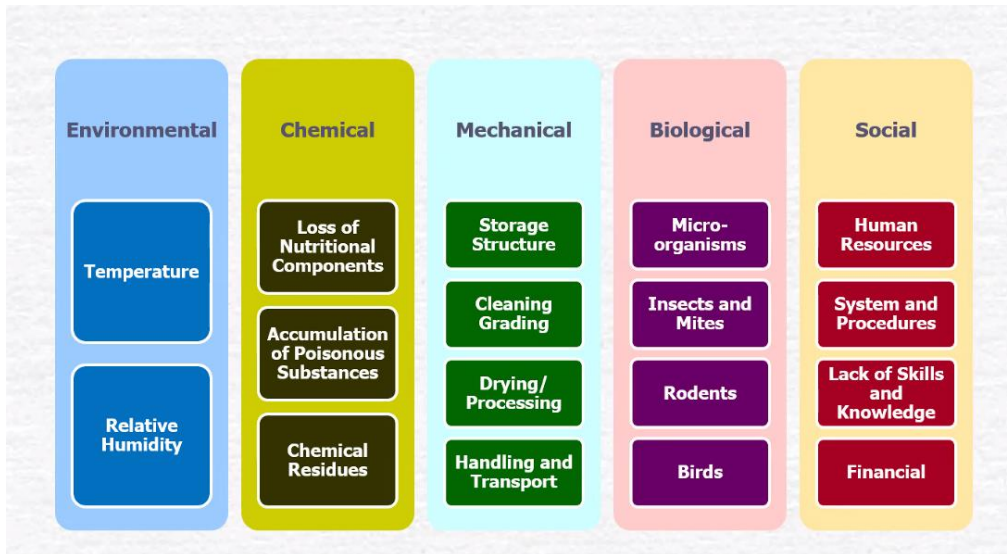
Life Cycle Assessment หรือเรียกย่อๆ ว่า LCA คือ กระบวนการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของสินค้าและบริการ ซึ่งรวมไปถึงสามารถประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมได้เช่นกัน โดย LCA นั้นถูกระบุให้เป็นหนึ่งใน ISO 14000 (คือ มาตรฐานสากลว่าด้วยการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม) ซึ่งจะทำการประเมินตั้งแต่ กระบวนการจัดหาทรัพยากร กระบวนการผลิต บรรจุภัณฑ์ และการขนส่ง การใช้งานโดยผู้บริโภค จุดสิ้นสุดการใช้งานของผลิตภัณฑ์ การกำจัดขยะ หรือมลพิษที่เกิดขึ้น

Overview of the LCA process (ISO, 2006)

แนวทางการจัดการที่มีประสิทธิภาพสำหรับการจัดเก็บอาหาร

ความจำเป็นในการสร้างมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อการจัดการอาหารอย่างมีประสิทธิภาพของพื้นที่จัดเก็บ ซึ่งจะรวมถึงการจัดการที่สำคัญงานต่างๆ เช่น รับ/การกระจาย/การจัดเก็บ การจัดเก็บและการเก็บรักษา การจัดการคุณภาพการลดความเสี่ยง การจัดการกำลังคน และความคิดเห็นลูกค้า

ภาพแสดงปัจจัยที่ส่งผลต่ออาหารระหว่างการเก็บรักษา

องค์ประกอบของการจัดการการเก็บรักษาอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ

- การเตรียมการจัดเก็บและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เพื่อรับอาหาร
- การรับสต็อกอาหารในการจัดเก็บ
- การตรวจสอบคุณภาพ
- การจัดการพื้นที่จัดเก็บ
- การลดความเสี่ยง
- จัดส่งสต็อกอาหารไปยังผู้ฝาก/ผู้บริโภค
- การจัดการกำลังคน
- การจัดการทางการเงิน
- การจัดการบันทึกการทำธุรกรรม
- การจัดการพีตแบ็กของลูกค้า

การเตรียมการจัดเก็บและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ เพื่อรับสต็อกอาหาร

- ตรวจสอบความสามารถในการให้บริการของโครงสร้างพื้นฐานการจัดเก็บ ได้แก่ พื้น ผนัง หลังคา ฐาน ประตู พัดลม ระบายอากาศที่เสียหาย การรั่วซึม ฯลฯ
- ตรวจสอบว่าอุปกรณ์ขังน้ำหนักรวมทั้ง วิศวกร และเก็บรักษาทั้งหมดมีเพียงพอในสภาพการทำงานที่ดีหรือไม่
- ตรวจสอบให้แน่ใจว่าอุปกรณ์ดับเพลิงในการจัดเก็บอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้
- ตรวจสอบให้แน่ใจว่าการจัดเก็บมีความเหมาะสมสำหรับการจัดเก็บสินค้าที่ต้องการ
- หมั่นทำความสะอาดโกดังอย่างทั่วถึง
- นำพืช/พุ่มไม้ป่าที่เติบโตรอบๆ ที่เก็บของออกให้หมด
- ทำการรักษาป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืชในโกดัง
- จัดเรียง Dunnage Stack Cards ให้เพียงพอ (สิ่งที่รองสินค้าไม่ให้กระทบกันระหว่างการขนส่ง)
- ตรวจสอบให้แน่ใจว่ามีการลากเส้นกองบนพื้น

ขั้นตอนการรับ/ฝากสินค้าในที่เก็บ

- ✓ การลงทะเบียน/รับรองความถูกต้องของผู้ฝาก
- ✓ กิจกรรมที่ตามมาระหว่างการฝากสินค้า
- การส่งคำขอฝาก
- การเข้าของยานพาหนะที่บรรทุกในสถานที่หลังจากทำรายการในประตูปันทึก
- น้ำหนัก
- การประเมินคุณภาพ
- ขนถ่ายของลงจากรถขนส่งลงโกดัง
- การซ้อนในโกดัง
- การจัดทำบันทึกที่จำเป็น
- การออกใบเสร็จ/ใบรับเงินมัดจำ
- เสร็จสิ้นรายการในบันทึก ออฟไลน์/ออนไลน์

ข้อควรระวังทั่วไประหว่างการฝาก

1. อาจตรวจสอบสภาพทั่วไปของสต็อกก่อนเข้าสู่การจัดเก็บ
2. กรณีได้รับสินค้าในสภาพชำรุด/ต่ำกว่ามาตรฐาน สามารถถอดสต็อกดังกล่าวออกจากการจัดเก็บได้ทันที
- 3.. สต็อกที่ปนเปื้อนอาจถูกกรมสารเคมีทันที
4. สต็อกที่ปรับสภาพใหม่อาจได้รับการยอมรับในช่วงเวลาสั้นๆ เท่านั้นของการจัดเก็บและอาจวางซ้อนกันได้จนถึงความสูงของกองที่ยอมรับได้
5. ก่อนที่จะรับสินค้าในสต็อก อาจมีการปฏิบัติตามหลักปฏิบัติในการจัดเก็บที่เกี่ยวข้องและข้อควรระวังเฉพาะที่จำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่ามีการจัดเก็บที่ปลอดภัย

การตรวจสอบคุณภาพระหว่างการจัดเก็บ

การสุ่มตัวอย่างสินค้า

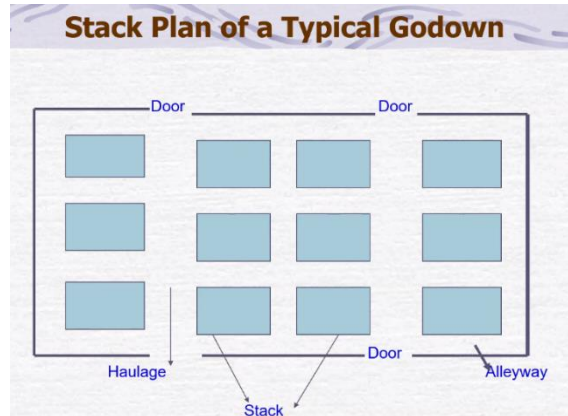
- สุ่มตัวอย่างจากบรรจุภัณฑ์หรือจำนวนมาก
- ตัวอย่างปริมาณมาก/ตัวอย่างผสม
- ตัวอย่างห้องปฏิบัติการหรือตัวอย่างทดสอบ
- ขนาดล็อตที่จะนำมาใช้สำหรับการสุ่มตัวอย่างสินค้า

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของสินค้า

- ✓ มาตรฐานคุณภาพของหน่วยงานระดับประเทศ/ระดับสากลที่เกี่ยวข้อง
- ✓ มาตรฐานอินเดีย - AGMARK มาตรฐาน FSSAI, BIS ข้อมูลจำเพาะ/คำถามที่พบบ่อย ข้อมูลจำเพาะสำหรับการจัดซื้อ มาตรฐานที่ประกาศโดย Commodity Board และมาตรฐานคุณภาพอื่นๆ ที่ตกลงกันระหว่างหน่วยงานจัดเก็บและผู้ฝากสินค้า
- ✓ วิธีการวิเคราะห์คุณภาพ - ตามมาตรฐานแห่งชาติ ข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล หรือข้อกำหนดของหน่วยงาน

การกำหนดเกรดคุณภาพ

- ✓ รายงานการวิเคราะห์
- ✓ การออกใบเสร็จการจัดเก็บ

การบรรจุหีบห่ออาหาร

การซ้อนและการใช้ประโยชน์พื้นที่โดยแบ่งประเภทของการวางซ้อน ดังนี้

- Simple stacking - ในการเรียงซ้อนนี้ บรรจุภัณฑ์จะวางซ้อนกันในแนวตั้งเหนืออีกชั้นหนึ่ง โดยจำกัดความสูงไว้ที่ประมาณ 10 ยูนิต การวางซ้อนประเภทนี้ไม่มั่นคง และใช้เฉพาะในระหว่างการขนถ่าย การกองซ้อนลักษณะดังกล่าวจะส่งผลต่อปริมาณที่ขนถ่ายและขนถ่ายได้ง่าย
- Crisscross stacking - ใช้สำหรับการซ้อนล๊อตที่ใหญ่กว่าด้วยระยะเวลาการจัดเก็บที่นานขึ้น ในการวางแนวการวางถูงแบบนี้ในชั้นต่างๆ กัน จะมีการสลับกันเพื่อสร้างการยึดแน่นของบรรจุภัณฑ์
- Block stacking - ในประเภทของ stacking stack base จะแบ่งออกเป็นจำนวนบล็อกตามขนาดของบรรจุภัณฑ์และขนาดของ stack ในแต่ละบล็อกจะมีการนำรูปแบบและการวางแนวที่แตกต่างกันของแพ็คเกจมาใช้ ซึ่งจะสลับกันในแต่ละชั้นภายในบล็อก สิ่งนี้จะสร้างเสถียรที่ต่ำกว่าภายในสแต็กซึ่งค่อนข้างมั่นคง ระบบนี้จะตามมาในการจัดเก็บเมื่อขนาดของล๊อตมีขนาดเล็ก

หน้าที่สำคัญระหว่างการเก็บรักษาสต็อกอาหาร ดังนี้

- รักษาสุขอนามัย
- การเติมอากาศ
- การบำรุงรักษาสภาพแวดล้อมการจัดเก็บ - อุณหภูมิ ความชื้น และก๊าซ
- การตรวจสอบภายในทั้ง คุณภาพและปริมาณ
- มาตรการป้องกันและจัดการโรคแมลง
- การจัดการหนู/นก
- การหมุนเวียนของสินค้า
- ขยายระยะเวลาการจัดเก็บภายในประเทศ
- อายุการเก็บรักษาของสต็อกอาหาร

การตรวจสอบภายในสต็อกอาหารระหว่างการเก็บรักษา

- การประเมินสภาพของสต็อกระหว่างการเก็บรักษาอย่างน้อย 1 ครั้งในรอบการเก็บรักษาและบันทึกไว้
- ให้รักษาตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อป้องกันการรบกวน
- รมสารเคมีทันทีหากพบว่ามี การรบกวนหรือมีสถานการณ์เสี่ยง
- การเติมอากาศด้วยลมเย็นแห้งหากพบว่ามี ความชื้นสูงกว่าที่กำหนด
- ตรวจสอบสภาพทางกายภาพของโครงสร้างการจัดเก็บ

- การล้างบรรจุภัณฑ์ที่เสียหาย/ สต็อกที่เสื่อมสภาพจากการจัดเก็บ
- เก็บกวาดสินค้าที่หกซึ่งอยู่ในสภาพดีเพื่อทำความสะอาด/ปรับสภาพตามความเหมาะสม
- ตรวจสอบทางกายภาพของปริมาณของสินค้าตามบันทึกในการจัดเก็บเป็นระยะๆ
- ตรวจสอบสาเหตุของสินค้าที่ขาดหาย/ส่วนเกิน และติดตามผล

การจัดการศัตรูพืช/นกในการจัดเก็บอาหาร

การจัดการหนู

- พยายามอย่างเต็มที่เพื่อให้พื้นที่จัดเก็บปลอดจากหนู
- ป้องกันไม่ให้หนูเข้าไปในห้องเก็บของ
- ใช้ที่กั้นหนูดักหนูผ่านกรง
- ในกรณีที่มีการระบาดรุนแรง ให้ใช้ยาฆ่าชนิดเฉียบพลันและเรื้อรัง ดำเนินการรมสารเคมีโดยใช้ฟอสฟีน

การจัดการนก

- ใช้เครื่องไล่แมลงออกจากพื้นที่เก็บสินค้า
- ป้องกันการเข้าของนกโดยใช้ตาข่ายลวดที่มีช่องระบายอากาศ
- ใช้ตาข่ายไนลอนเพื่อป้องกันนกเข้ามาระหว่างการจัดเก็บ

หลักการสำคัญ 5 ข้อของการจัดการพื้นที่จัดเก็บทางวิทยาศาสตร์

- การจัดเก็บอาหารที่สะอาดและแห้ง/สภาพที่กำหนดและการหลีกเลี่ยงการแพร่กระจายของเชื้อโรค
- การจัดเก็บอาหารในการจัดเก็บโครงสร้างที่คุ้มค่าง่ายๆที่เหมาะสม และการหลีกเลี่ยงความชื้นส่วนเกิน
- การบำรุงรักษา SPIC และ SPAN การจัดเก็บและดำเนินการเป็นระยะตรวจสอบสต็อกและป้องกันโรคเป็นประจำ
- ดำเนินการทันทีเมื่อสังเกตเห็นแมลงรบกวนและควบคุมหนูในเวลาที่เหมาะสม
- FIRST-IN-FIRST-OUT (FIFO) หรือ 'การเข้าก่อนออกก่อน' คือวิธีการและวัสดุมูลค่าของสินทรัพย์ โดยการนำสินค้าที่เข้าคลังก่อนมารับใช้งานและหมุนเวียนก่อน เพื่อลดความเสี่ยงและรักษามูลค่าของสินทรัพย์โดยรวม

การจัดการการโจรกรรม การลักทรัพย์และการฉ้อโกง/คดีภัยออกทรัพย์

มาตรการป้องกัน

- การรักษาความปลอดภัยของสถานที่
- ผู้รักษาความปลอดภัย
- อุปกรณ์รักษาความปลอดภัย
- ระบบและขั้นตอนต่างๆ
- การตรวจสอบเป็นประจำ

ขั้นตอนหลังเกิดเหตุ

- รายละเอียดเหตุการณ์ของการโจรกรรม/การลักทรัพย์/การฉ้อโกง
- โกดังจะถูกสอบสวนภายในและแจ้งความกับตำรวจพร้อมรายละเอียดทั้งหมด
- หากเอาประกันภัยในภัยอันตราย ให้ยื่นเคลมประกันที่เกี่ยวข้องด้วย

การจัดการเหตุอัคคีภัยใน Storage Action ที่จะดำเนินการในกรณีเกิดอัคคีภัย

- ยกสัญญาณเตือนไฟไหม้
- โทรแจ้งหน่วยดับเพลิง (หมายเลขโทรศัพท์ของสถานีบริการดับเพลิงจะต้องแขวนไว้ใกล้โทรศัพท์) ในลักษณะที่ชัดเจน
- บุคคลใดตกอยู่ในอันตรายจะต้องได้รับการรักษาความปลอดภัยก่อนและนำผู้บาดเจ็บส่งโรงพยาบาลทันที
- ต้องพยายามดับไฟด้วยเครื่องดับไฟ
- เอาสิ่งของติดไฟอื่นๆ ออก และปิดประตูและหน้าต่าง
- หลีกเลี่ยงการวิ่งอย่างไร้จุดหมายและการตะโกนที่ไม่จำเป็นเพราะจะทำให้สับสน

การประเมินคุณภาพระหว่างการจัดส่ง

- ก่อนส่งมอบสินค้าที่ฝากไปยังผู้ฝากหรือตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจ จะต้องสุ่มตัวอย่างและทดสอบคุณภาพ ความชื้น การระบาดของโรคและศัตรูพืช
- ข้อมูลจะถูกบันทึกไว้ในบันทึกที่เกี่ยวข้องและได้รับการตรวจสอบโดยผู้ฝาก/ตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจ หรือผู้ถือใบเสร็จจัดส่งสินค้าที่สามารถต่อรองได้ทางอิเล็กทรอนิกส์

การจัดการทางการเงินในสถานประกอบการที่เก็บอาหารสาธารณะ

ต้นทุนการดำเนินงาน ได้แก่

ต้นทุนคงที่	มูลค่าผันแปร
● สถานประกอบการ● ค่าธรรมเนียม (ใบอนุญาต ค่าใช้จ่ายด้านกฎระเบียบ ฯลฯ)● เช่าเหมา● ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	● ค่ารักษา - วิเคราะห์ กำจัด การจัดการ● ประกันภัย● เบ็ดเตล็ด (ไอที/การสื่อสาร สวัสดิการพนักงาน)● การล่าเสียง การตลาด/การประชาสัมพันธ์)

การจัดการบันทึกการเก็บข้อมูลดิจิทัลและระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ โดยข้อดีของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี มีดังนี้

- ได้ข้อมูลแบบเรียลไทม์
- มีการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง
- มีระบบบัญชีที่สะดวก
- บันทึกและถ่ายโอนข้อมูลโดยไม่มีข้อผิดพลาด
- ความโปร่งใสสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด
- ดึงข้อมูลได้ง่าย
- โอกาสในการเข้าถึงผู้ฝากเงิน
- มีหลายช่องทางการตลาดในราคาที่ดีกว่า
- การค้นพบผลผลิตที่เก็บไว้ในโกดัง

- การแข่งขันเพื่อสุขภาพ

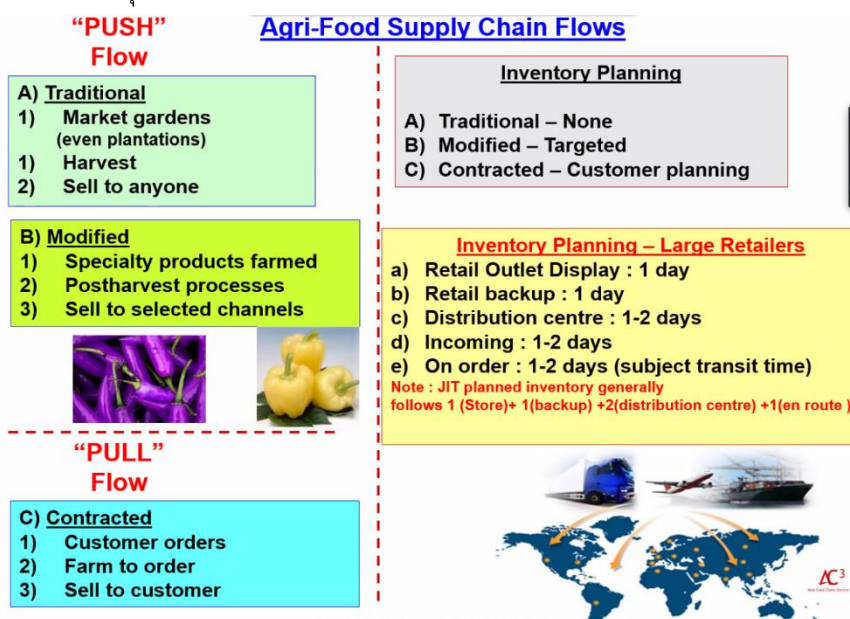

การจัดการคำติชมของลูกค้า

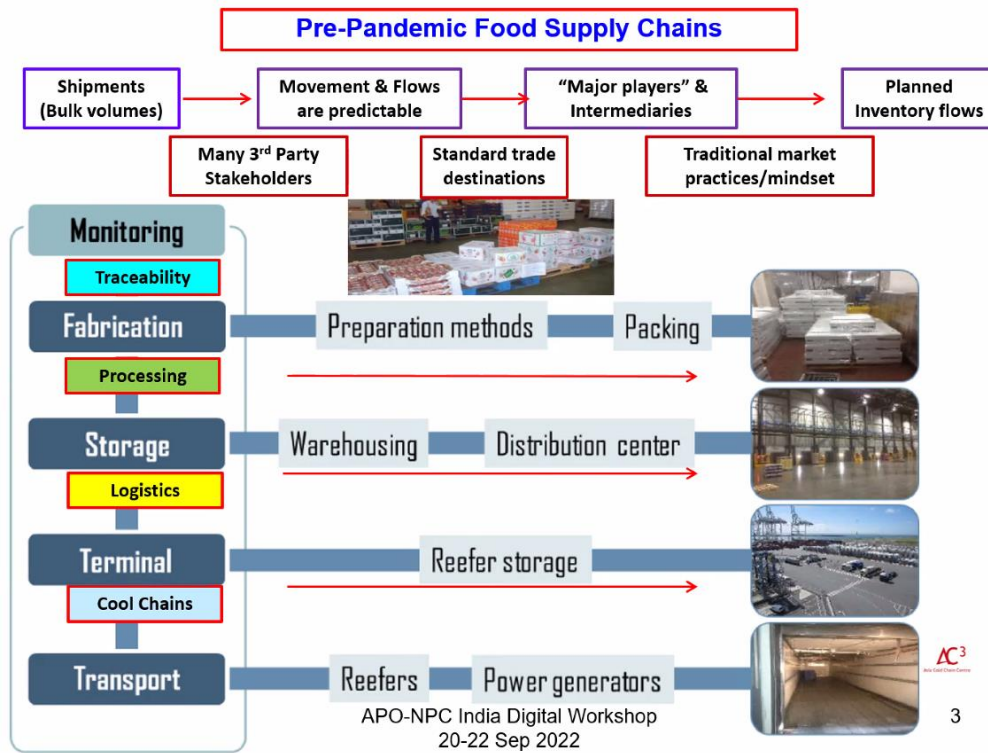
- ระบบลงทะเบียนคำติชมของลูกค้า ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของคำชม ข้อเสนอแนะ หรือข้อร้องเรียน/ข้อร้องเรียน
- การตอบรับการรับข้อเสนอแนะอาจถูกส่งไปยังลูกค้า
- ข้อเสนอแนะในรูปแบบของคำชมอาจถูกนำไปสำหรับการตลาดของบริการในอนาคต
- อาจมีการพิจารณาข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติหากเป็นไปได้ และลูกค้าอาจได้รับแจ้งการดำเนินการเพื่อความพึงพอใจของลูกค้าให้มากขึ้น
- ข้อเสนอแนะตามข้อร้องเรียนอาจได้รับการแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด

การจัดการความสมดุลของอุปสงค์และอุปทานด้วยกระแสสินค้าคงคลังตามแผน

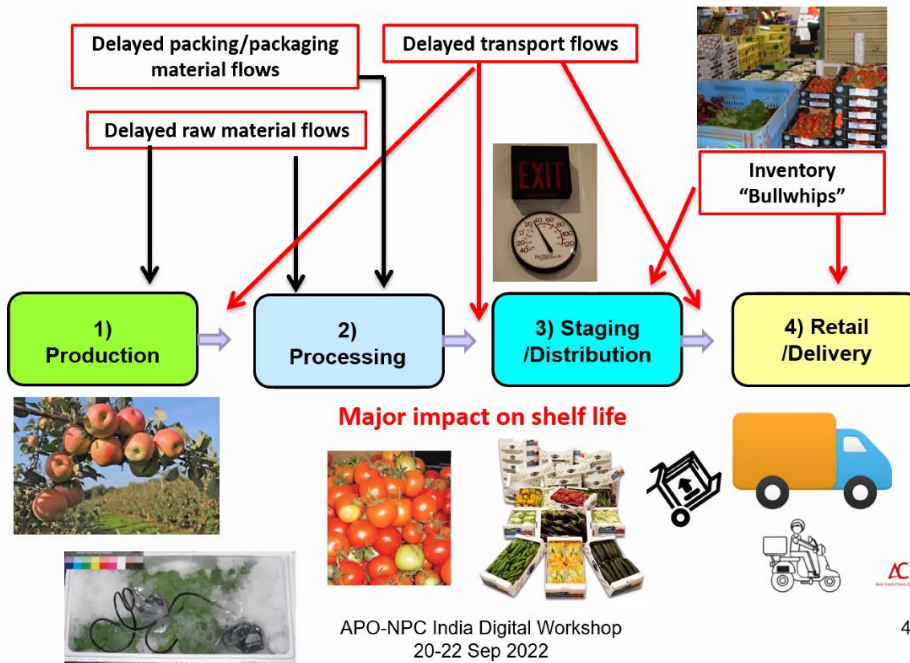
เทคโนโลยีการจัดการของการจัดเก็บอาหารโดยคำนึงถึงความต้องการอาหาร การใช้ฐานข้อมูลขนาดใหญ่จากแอปพลิเคชัน AI ในการคาดการณ์ความต้องการการจัดการความสดของอาหารและอายุการเก็บรักษาตรงกับความต้องการของผู้บริโภคในอาหารพร้อมปรุงและพร้อมทาน

ห่วงโซ่อุปทานอาหารก่อนเกิดโรคระบาดโควิด 19

อุปสรรคต่อความมั่นคงด้านอาหาร

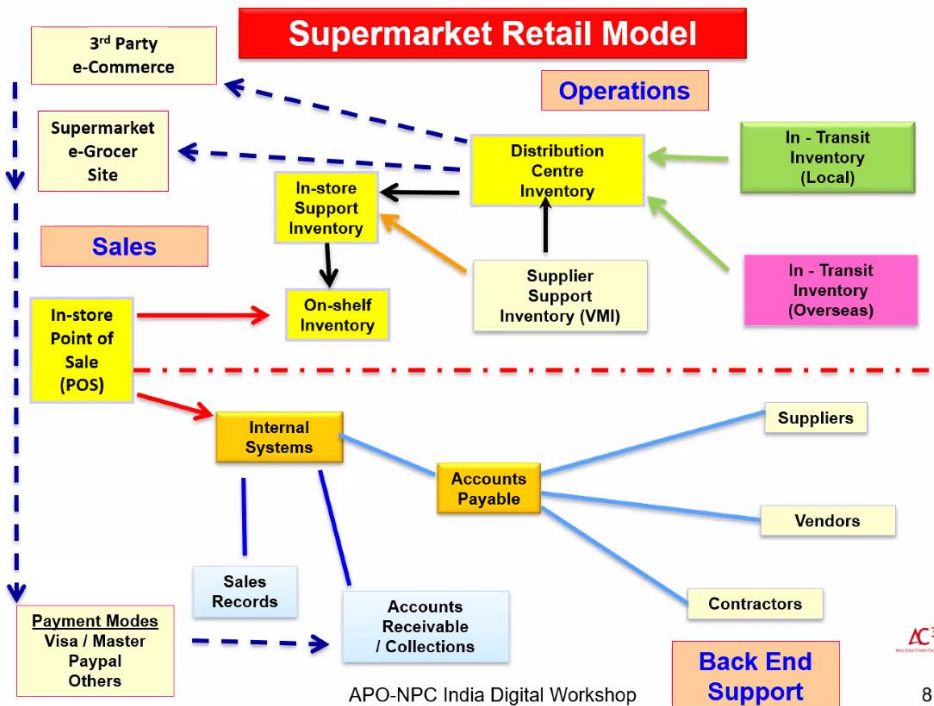
ความท้าทายของอุตสาหกรรมเกษตร

ตลาด	ผู้บริโภค	ข้อกำหนด
● การเข้าถึงตลาด ● ความฉลาดทางการตลาด	● ช่วงอายุเจน Y (& รุ่น Z) ● การศึกษาและโลกาภิวัตน์	● ความปลอดภัย/ความมั่นคงและคุณภาพอาหาร

• การแข่งขัน (และ/หรือการเปลี่ยนแปลง) ลำดับความสำคัญของสาธารณะและอุตสาหกรรม • ระยะทางที่มีการกำหนดเส้นทางที่ซับซ้อน • อุปสรรคทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศ • ข้อจำกัดด้านความคิดและทักษะ	• ชนชั้นกลางใหม่ - รายได้ใช้แล้วทิ้งที่สูงขึ้น • รายได้ทวีคูณ/ครอบครัวขนาดเล็ก • การเข้าถึงสื่อโทรศัพท์มือถือและโซเชียลมีเดีย • การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมผู้บริโภคอาหาร	• ขนาดบรรจุภัณฑ์ที่ต้องการ • ตัวเลือก - ช่วงของผลิตภัณฑ์ • ระดับการบริการที่รับรู้ • นวัตกรรมและเทคโนโลยี • ความยั่งยืนและการตรวจสอบย้อนกลับ

จุดวิกฤตที่ผู้ค้าปลีกเผชิญ

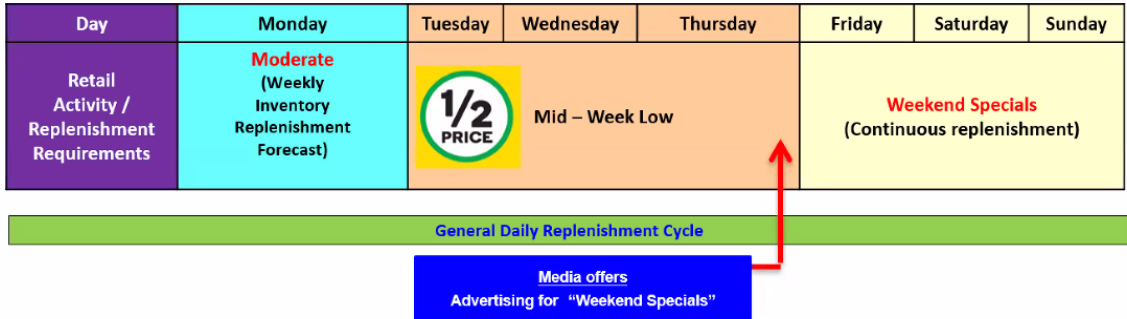
- สินค้าเสื่อมสภาพ
- อุณหภูมิแวดล้อมที่ยาวนาน
- ปัญหาการบำรุงรักษาโซ่ความเย็น
- แก๊ส / กลิ่นเสียหาย
- ความเสียหายทางกล (การเคลื่อนไหวบ่อย)
- รอบการเติมเต็มช้า
- สต็อกไม่เพียงพอ
- สินค้าหมด (OOS)

โมเดลค้าปลีกซูเปอร์มาร์เก็ต

แบบจำลองวงจรการเติมเต็มร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

Large Retailer Replenishment Cycle Model

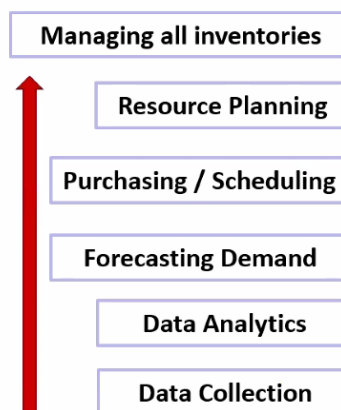

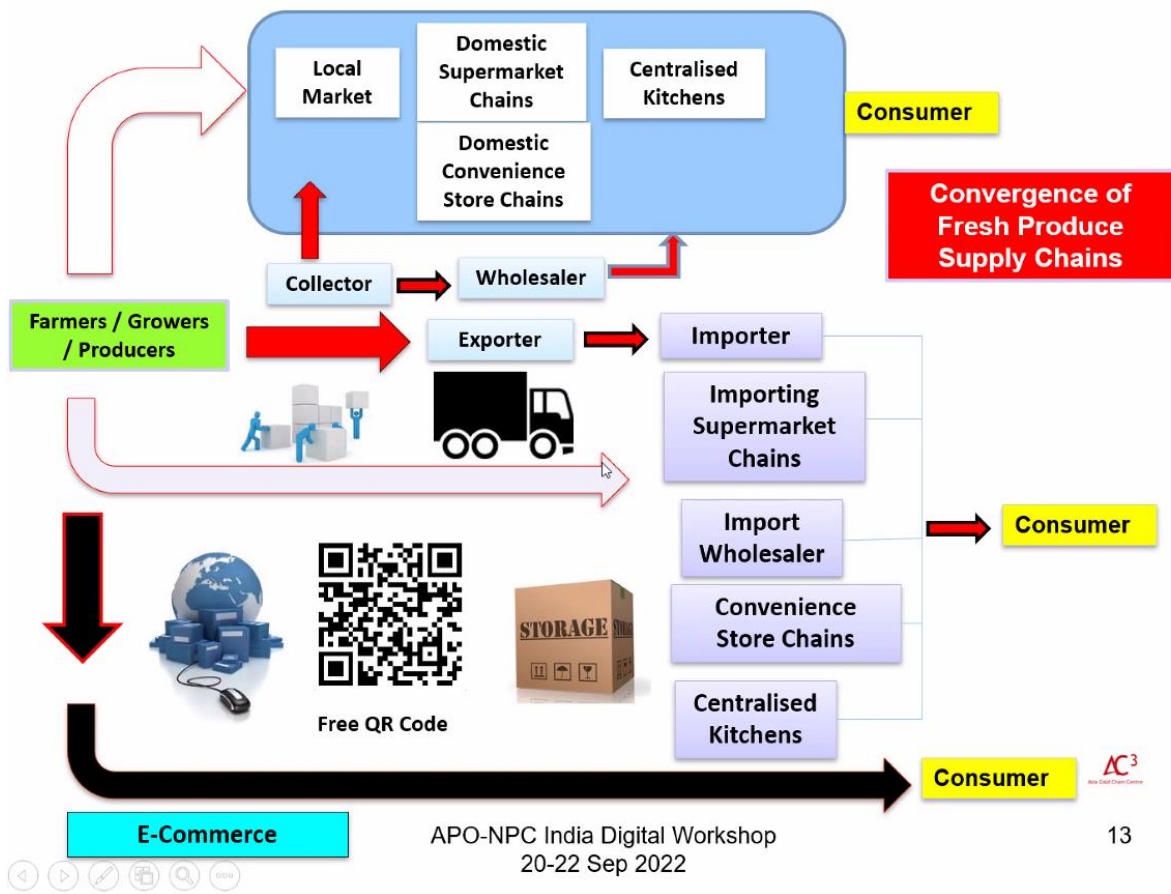
โมเดลนี้แสดงกิจกรรมการขายปลีกทั่วไปและการเติมสินค้าคงคลังของร้านค้าปลีกในซูเปอร์มาร์เก็ต และอาจใช้เป็นแนวทางสำหรับ Green Mart ดังนี้

- วันจันทร์ - ผู้จัดการและหัวหน้างานจะทบทวนผลการปฏิบัติงานของสัปดาห์ก่อนและปรับการคาดการณ์สำหรับสัปดาห์ข้างหน้า - การจัดทำหนดการใบสั่งและรอบการเติมสินค้า
- วันอังคาร/ วันพุธ/วันพฤหัสบดี - โดยทั่วไปแล้ว การขายปลีกจะเจียบลงในช่วงกลางสัปดาห์ เนื่องจากผู้ซื้อส่วนใหญ่รอ "ข้อเสนอโปรโมชั่นและรายการพิเศษช่วงสุดสัปดาห์" ซึ่งจะเริ่มในวันศุกร์ (ซูเปอร์มาร์เก็ตยังกำหนดเป้าหมายผู้สูงอายุด้วยข้อเสนอช่วงกลางสัปดาห์)
- วันพฤหัสบดี - โฆษณาพิเศษวันหยุดสุดสัปดาห์
- ศุกร์/ เสาร์/ อาทิตย์ - ลูกค้าน่าแน่นและมียอดขาย รอบการเติมสินค้าในร้านค้า > 2 - 3 ครั้งต่อวัน...

มีโซลูชันบางอย่างที่พร้อมใช้งาน

- ทบทวนห่วงโซ่อุปทานภายในประเทศโดยเน้นความพร้อมใช้งาน (สร้างการเติบโตและผลผลิตในเขตเมือง-ชานเมืองการผลิตและอุปทาน)
- ก้าวไปสู่ e-grocery เปลี่ยนความคิด (การวางแผนการกระจายแบบไดนามิกสำหรับผลิตภัณฑ์ขนาดเล็กและการส่งมอบแบบผสมด้วยการใช้งานแบบคลาวด์)
- โหมดการชำระเงินใหม่ - พัฒนาเทคโนโลยีทางการเงินในท้องถิ่นสำหรับการธนาคารและการชำระเงิน (แอปพลิเคชันในโหมดการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ในท้องถิ่น)
- ตัวเลือก SOP เชิงกลยุทธ์สำหรับสถานการณ์ในพื้นที่และในอนาคต (รูปแบบสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉิน)
- การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และ AI เกี่ยวกับรูปแบบการบริโภคสำหรับ "การคาดการณ์" ความต้องการสินค้าคงคลัง รวมถึงการเพิ่มขึ้นของบัพเฟอรัสต็อกโดยเฉพาะสำหรับ "วัตถุดิบหลัก" กล่าวคือ ข้าว แป้ง น้ำตาล เกลือ ขนมอบ น้ำมันปรุงอาหาร ฯลฯ
- การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในลำดับความสำคัญของการบริโภค - ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซื้อ (การจัดสนับสนุนสินค้าคงคลังเพื่อตอบสนองความต้องการและอุปทานที่ "พุ่งขึ้น")

การบรรจบกันของห่วงโซ่อุปทานผลผลิตสด

มาตรฐานการจัดเก็บและการกระจายสินค้าที่เน่าเสียได้	ลอจิสติกส์ที่ปรับเปลี่ยนได้ของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
การจัดการสภาพแวดล้อมของผลิตภัณฑ์อาหารตลอดห่วงโซ่	นวัตกรรมบรรจุและบรรจุภัณฑ์ด้วยเทคโนโลยี

สรุป

ทบทวนวิธีแก้ปัญหาบางอย่าง

- สินค้าที่วางแผนไว้ "คลังสินค้า" Vs. แก๊ซ Just-in-Time (JIT)
- การรักษาความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ (การจัดการอายุการเก็บรักษา)
- การทำเหมืองข้อมูล การวิเคราะห์ กระบวนการตัดสินใจ (เครื่องมือพยากรณ์)
- การคาดการณ์ความต้องการด้วย AI (การใช้งานด้านเทคโนโลยี)
- การวางแผนการจัดซื้อและการวางแผน (ปริมาณผลิตภัณฑ์ / ขนาดหน่วย)
- การจัดสรรทรัพยากร (การตัดสินใจในการจัดการเชิงกลยุทธ์)
- การจัดหาทางเลือก (แผนฉุกเฉิน)
- การจัดการกระแสสินค้าคงคลังตามข้อจำกัดการหมดอายุ (การดำเนินงาน)
- ปรับเปลี่ยนและแก้ไขได้ตามต้องการ

การจัดเก็บธัญพืชในเชิงพาณิชย์

จะครอบคลุมถึงการจัดซื้อจัดจ้างโดยหน่วยงานของรัฐ การเก็บรักษาเมล็ดพืช สาเหตุของการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว เช่น แมลง หนู จุลินทรีย์ รอยละเอียดยืดและวิธีการควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสานระหว่างการเก็บรักษาทางวิทยาศาสตร์

การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวของอาหาร

การจัดการการเน่า การทำความสะอาด การอบแห้ง การจัดเก็บและการตลาดของเมล็ดอาหารจนถึงการบริโภคนั้น เรียกว่าการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นวิทยาศาสตร์นั้นเกี่ยวข้องกับการใช้หลักปฏิบัติที่ได้รับการปรับปรุงและเป็นวิทยาศาสตร์ในการจัดการ ทำความสะอาด ตกแต่ง จัดเก็บ และขนส่งเมล็ดอาหาร เพื่อลดการสูญเสียในขั้นตอนเหล่านี้ในเมล็ดอาหาร

ในประเทศกำลังพัฒนา เช่น อินเดีย ซึ่งการผลิตไม่คงที่และขึ้นอยู่กับมรสุม ควรมีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวที่มีประสิทธิภาพและเป็นวิทยาศาสตร์ เพื่อลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยวในธัญพืชอาหาร

การจัดเก็บเมล็ดอาหารตามองค์กรการค้า

ดังนั้น FCI จึงจัดหาเมล็ดอาหารจาก 65-85 ล้านตันทุกปีโดยได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลของรัฐและหน่วยงาน

- เมล็ดอาหารเหล่านี้ถูกเก็บไว้ในโกดังปิด ไซโล ถังไซโล และคอมเพล็กซ์ปกและฐาน (CAP) สำหรับช่วงเวลาที่แตกต่างกัน
- ปริมาณข้าวสาลีที่จัดหาในปัญหาจากรัฐหรยามา อัมเปอร์ รัฐราชสถานและ MP ถูกเก็บไว้ในคอมเพล็กซ์ CAP
- หน่วยงานของรัฐจ้างพื้นที่จัดเก็บส่วนตัวจำนวนมากเพื่อจัดเก็บข้าวสาลีและข้าวที่จัดซื้อภายใต้ Central
- โปรแกรมขนาดใหญ่สำหรับการสร้างไซโลที่ทันสมัยในสถานที่ต่างๆ

ปัจจัยที่มีผลต่อการเก็บรักษาเมล็ดอาหาร

ปัจจัยทางกายภาพและชีวภาพต่อไปนี้จะส่งผลต่อคุณภาพของเมล็ดอาหารระหว่างการเก็บรักษาและยังก่อให้เกิดความเสียหายเชิงปริมาณระหว่างการเก็บรักษาธัญพืช ดังนี้ ความชื้น อุณหภูมิ สารชีวภาพระหว่างการเก็บรักษา สารชีวภาพ ได้แก่ แมลง หนู นก และเชื้อราในการเก็บรักษาทำให้เกิดความเสียหายอย่างมาก มีการประมาณการต่างๆ เพื่อประเมินหลังการเก็บเกี่ยว การสูญเสียเมล็ดอาหาร

การสูญเสียการเก็บเกี่ยวอาหารในอินเดีย

รัฐบาลอินเดียได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อประเมินการสูญเสียภายหลังการเก็บเกี่ยวในเมล็ดอาหารในปี 2509 ภายใต้การเป็นประธานของ ดร. V.G. Panse อดีตผู้อำนวยการ IASRI ในรายงานชั่วคราวคณะกรรมการรายงานการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว 9.33%

แมลงศัตรูพืชและการควบคุม

ระหว่างการรักษาเมล็ดอาหาร แมลงศัตรูพืชทำให้เกิดการสูญเสียเชิงปริมาณและการสูญเสียเชิงคุณภาพที่ความชื้นสูง การเจริญเติบโตและการคูณจะเร็วมาก สภาวะที่เหมาะสมของอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ เพื่อการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและการเพิ่มจำนวนของแมลงเมล็ดพืชที่เก็บไว้ศัตรูพืชมีตั้งแต่ 25 ถึง 35 องศาเซลเซียสและ 60 ถึง 65% ตามลำดับ

การปนเปื้อนของอาหารจากแมลง

- แมลงศัตรูพืชที่เก็บสะสมไว้อย่างทำให้เมล็ดอาหารปนเปื้อนด้วยสารที่เป็นอันตรายและไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น กรดยูริก ซึ่งทำให้เกิดอาการปวดรูมาตอยด์ในมนุษย์

มาตรการควบคุมเชิงป้องกัน

ภายใต้มาตรการควบคุมป้องกันโรค แมลงเข้าโกดัง/โกดังสินค้าจะถูกควบคุมโดยการฉีดพ่นด้วยสารเคมีป้องกัน เช่น Malathion 50% EC และ Deltamethrin 2.5% WP บริเวณผนัง พื้น ครอบชอกชอย และพื้นผิวของถุงเก็บเมล็ดพืชหรือ Malathion 50% EC เจือจางด้วยน้ำในอัตราส่วน 1 : 100 และ 3 อิมัลชันลิตรถูกพ่นบนพื้นที่ 100 ตร. ม. ในพื้นที่ ทุก 15 วัน และ Deltamethrin 2.5% WP 40 กรัม ละลายในน้ำ 1 ลิตรบนพื้นที่ 100 ตร.ม. ทุก 90 วัน

ประโยชน์ของการเก็บเกี่ยวแบบบูรณาการการจัดการ

- การสูญเสียการจับเก็บและการขนส่งในเมล็ดธัญพืชและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการที่ลดลง
- ความสามารถในการจับเก็บของเมล็ดอาหารเพิ่มขึ้น
- รักษาคุณภาพของเมล็ดอาหารและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการบด
- เกษตรกร/ผู้ปลูก/ผู้ค้าได้รับราคาของสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น
- ความสามารถในการค้าขายของเมล็ดอาหารและผลิตภัณฑ์จากโรงสีเพิ่มขึ้น
- การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร
- ธัญพืชอาหารส่วนเกินอาจถูกส่งออกซึ่งได้รับการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่จำเป็นในการนำเข้าเทคโนโลยีขั้นสูง
- เกษตรกร/ผู้ปลูกอาจเก็บเมล็ดพืชอาหารตามหลักวิทยาศาสตร์
- การเก็บในโกดังในช่วงที่ตลาดมีสินค้าจำนวนมาก และขายในช่วงนอกฤดูด้วยราคาที่สูงขึ้น

ศัตรูพืชในโรงเก็บ

แมลงในเมล็ดพืชที่เก็บไว้อาจทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อเมล็ดพืชและเมล็ดที่เก็บไว้เป็นเวลาหลายเดือน ขาดทุนทั้งเมล็ดพืชและคุณภาพและปริมาณเมล็ดอาจเกิดขึ้นได้ สิ่งสำคัญคือต้องรู้ว่าประเภทใดของแมลงศัตรูพืชอาหารรบกวนเมล็ดพืช และแมลงศัตรูพืชของเมล็ดพืชที่เก็บไว้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือภายในและภายนอกของเมล็ดพืช การสูญเสียเกิดจากภายในที่กินทั้งตัวธัญพืชที่มีตัวอ่อนอาศัยอยู่ในเมล็ดทำให้เกิดความเสียหาย แมลงที่สำคัญ ได้แก่ *S.oryzae*, *R.dominica* และ *Callosobruchus chinensis*

บทบาทของอุณหภูมิในการพัฒนาแมลง

อุณหภูมิเปลี่ยนแปลงขนาดประชากรและความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นของแมลงศัตรูพืชที่เก็บไว้ อุณหภูมิไม่สูงกว่า 15-18 องศา เป็นปัจจัยกำหนดสำหรับแมลง เนื่องจากแมลงศัตรูพืชส่วนใหญ่ไม่สามารถเจริญเติบโตเต็มที่ที่อุณหภูมิเหล่านี้ได้ หรือสามารถทำได้ช้ามากเท่านั้น และความชื้นสัมพัทธ์ก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาของแมลงที่ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นแมลงที่ RH เหมาะสมตั้งแต่ 60% - 80% ทั้ง *Rhizopertha dominica* ในระดับ RH ที่หลากหลาย โดยตอบสนองต่อ 70% RH ได้ดีกว่า

บทบาทของอุณหภูมิและความชื้น

แมลงในโรงเก็บเมล็ดพืชส่วนใหญ่มีพัฒนาการเร็ว (ประมาณ 30 วันที่อุณหภูมิห้อง) อัตราการขยายพันธุ์สูง (100-400 ฟองต่อตัว) และอายุยืนยาวช่วงชีวิตเต็มวัย โดยสองปัจจัยแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อสิ่งมีชีวิตเหล่านี้มากที่สุดคือ อุณหภูมิและความชื้น

อุณหภูมิและความชื้นทำงานอย่างไร

ธัญพืชเป็นฉนวนที่ดีมาก หากวางเมล็ดพืชที่อุ่นในการจัดเก็บและทิ้งไว้ไม่ถูกรบกวน กระแสน้ำหมุนเวียนทำให้เกิดจุดร้อนและการควบแน่นของความชื้นยิ่งความแตกต่างของอุณหภูมิมากขึ้น (ความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิของเมล็ดพืชและอุณหภูมิภายนอก) ความร้อนจะยิ่งสูงขึ้นการพาความร้อนยิ่งแรง ผลของความชื้นยิ่งมากขึ้นและการควบแน่นบนเมล็ดพืช โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเมล็ดพืชที่เก็บไว้จะไม่ถูกปรับระดับและมวลของเมล็ดพืชจะก่อตัวระดับสูงสุด

บทบาทของอุณหภูมิระหว่างการจัดเก็บ

อุณหภูมิมิมีบทบาทสำคัญมากในการจัดเก็บธัญพืชอาหารอย่างปลอดภัย เมล็ดพืชที่อุ่นและชื้นจะเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็วระหว่างการจัดเก็บในถังเก็บเมล็ดพืช การควบแน่นของความชื้นเกิดขึ้นที่ชั้นบนสุดของเมล็ดพืชเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิภายในและภายนอกของถังเก็บเมล็ดพืชการเติมอากาศที่เกี่ยวข้องกับการหมุนเวียนของอากาศแวดล้อมแบบบังคับหรือตามธรรมชาติในมวลเมล็ดพืชถูกนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายในการลดอุณหภูมิของเมล็ดพืช ดังนั้นควรตรวจสอบอุณหภูมิของถังเก็บเมล็ดพืชอย่างสม่ำเสมอ เครื่องเก็บตัวอย่างเทอร์โมและคูเทอร์โมใช้สำหรับตรวจสอบอุณหภูมิของถังเก็บเมล็ดพืชซึ่งไม่ควรมีความแตกต่างกันเกิน 5 องศาเซลเซียสระหว่างอุณหภูมิเมล็ดพืชในถังและอุณหภูมิบรรยากาศภายนอก ไซโลที่ทันสมัยจะติดตั้งระบบเติมอากาศในตัว เมล็ดข้าวควรอยู่อย่างถูกวิธีระบายความร้อนก่อนเก็บในถังหรือสถานที่การจัดเก็บอื่น

บทบาทของความชื้นระหว่างการเก็บรักษา

ความชื้นมีบทบาทสำคัญในการเก็บรักษาเมล็ดอาหารอย่างปลอดภัย ความชื้นสูงจะทำให้เมล็ดอาหารเน่าเสียอย่างรวดเร็วระหว่างการเก็บรักษา การเปลี่ยนสีของเมล็ดอาหารโดยเฉพาะในข้าวระหว่างการเก็บรักษาเนื่องจากมีความชื้นสูง นอกจากนี้ ความชื้นที่สูงยังดึงดูดแมลงและเชื้อราให้ทำลายเมล็ดอาหารอีกด้วย ในทางกลับกัน ความชื้นต่ำจะเพิ่มความสามารถในการจัดเก็บของเมล็ดอาหาร และตรวจสอบการเจริญเติบโตของแมลงและเชื้อรา ดังนั้น การวัดความชื้นที่ถูกต้องของเมล็ดอาหารก่อนและระหว่างการเก็บรักษาจึงมีความสำคัญมาก มีเครื่องวัดความชื้นแบบพกพาแบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับวัดความชื้นของเมล็ดอาหาร

ระบบเติมอากาศทำงานอย่างไร

ระบบเติมอากาศช่วยรักษาเมล็ดพืชที่เก็บไว้และทำให้แห้งโดยการลดอุณหภูมิของเมล็ดพืชและลดการเปลี่ยนแปลงของความชื้น การเติมอากาศที่เหมาะสมสามารถป้องกันกระแสการพาความร้อนและการควบแน่นจากการเกิดขึ้น ธัญพืชที่เก็บไว้ควรเติมอากาศโดยเร็วที่สุดหลังการเก็บเกี่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเติมอากาศสามารถลดอุณหภูมิมวลรวมได้ 180 องศา เมื่ออุณหภูมิแวดล้อมต่ำกว่าอุณหภูมิเมล็ดพืช แรกเริ่มในช่วงเช้าตรู่ กลางคืน และเช้านั้น เราอาจใช้การเติมอากาศเพื่อลดอุณหภูมิของเมล็ดพืช

ความชื้นที่ปลอดภัยของเมล็ดอาหารสำหรับการจัดเก็บ

S. No.	Commodity	Moisture content (% wet basis)
1.	Paddy, rice (raw)	14.0
2.	Rice (Parboiled)	15.0
3.	Bengal gram	12.0
4.	Wheat, sorghum, maize, barley, bajra, ragi, wheat atta and basin	12.5
5.	Ground nut in pods	6.0-7.0
6.	Mustard seeds	5.0-6.0

อายุการเก็บของเมล็ดธัญพืช

Storage life of cereal seeds increases as Moisture content decreases

% age Moisture content	Storage Life (temperature not exceeding 32°C)
11-13	6 months-(storage life 2-3 years if temperature 15.6 to 21.1°C)
10-12	1 year
9-11	2 year

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่ได้รับและการขยายผลจากการ
เข้าร่วมโครงการ

- **ประโยชน์ต่อตนเอง**

จากการอบรมในหลักสูตร Workshop on Efficient Food Storage Technologies and Management Practices ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการจัดเก็บอาหารและผลผลิตทางการเกษตรมากยิ่งขึ้น มีความเข้าใจในสาเหตุและความเสียหายในการจัดการผลผลิตที่ไม่ถูกวิธีและไม่เหมาะสม ซึ่งสามารถเกิดขึ้นตั้งแต่ในกระบวนการผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูป การขนส่ง ไปจนถึงการจำหน่าย และทราบถึงวิธีการป้องกันและควบคุมคุณภาพให้มีมาตรฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **ประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด**

หน่วยงานที่ปฏิบัติงานมีทำหน้าที่ในการส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ซึ่งต้องการที่จะลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพสินค้าเกษตร ซึ่งมีบทบาทตั้งแต่การผลิตจนถึงหลังการเก็บเกี่ยว จึงต้องนำองค์ความรู้ที่จะตอบโจทย์การแก้ปัญหาต่างๆ เข้าไปช่วยเกษตรกร เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้นโดยหลักสูตรที่ได้อบรมนับเป็นข้อมูลสำคัญที่จะมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ไม่มากนักน้อย

- **ประโยชน์ต่อสายงานหรือวงการวิชาชีพในหัวข้อนั้นๆ**

จากการอบรมดังกล่าวทำให้ทราบถึงการจัดการกับผลผลิตทางการเกษตรตามหลักวิชาการและมาตรฐานตลอดห่วงโซ่คุณค่าอาหาร (Food Value Chains : FVCs) และช่วยลดการสูญเสียอาหารหลังการเก็บเกี่ยวได้ โดยองค์ความรู้จากการอบรมข้าพเจ้าจะสรุปทำเป็นไฟล์คู่มือเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้กับบุคลากรในหน่วยงานในการศึกษาข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีส่วนช่วยในกระบวนการทำงานเพื่อปรับใช้ในกิจกรรม โครงการ ที่เกี่ยวข้องและถ่ายทอดความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้แก่บุคคลเป้าหมายซึ่งก็คือเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- **กิจกรรมการขยายผลที่ได้ดำเนินการภายในระยะเวลา 60 วันนับจากวันสุดท้ายของโครงการ**

จัดทำเอกสารข้อมูลที่ได้จากการอบรมและเผยแพร่ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้ทราบถึงวิธีการในการจัดการผลผลิต

- **กิจกรรมการขยายผลที่จะดำเนินการภายใน 6 เดือนหลังเข้าร่วมโครงการ**
(กิจกรรมขยายผล เช่น แผนงานกิจกรรมที่จะดำเนินการ เป็นต้น โดยส่งเอกสารสรุปรายละเอียดกิจกรรม พร้อมภาพประกอบ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมให้ส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ)

ในการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆของหน่วยงาน เมื่อมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผลผลิตทางการเกษตร จะนำความรู้ในส่วนนี้เข้าไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรในโครงการได้ทราบด้วย